

Kia Orana!

Te 'āriki rekareka atu nei te Rūnanga Takere Moana o te Kūki 'Airani i te kātoatoa ki tāna Kura Rorouira i te au koata mata'iti nō te 'akakitekite atu i te au 'anga'anga e tupu nei.

Ko'ai mātou?

Ko te Rūnanga Takere Moana o te Kūki 'Airani ko te tango pū'apinga tēia e riro nei i te 'akatere i te au 'anga'anga o te mīnera moana i raro ake i te 'aka'aere'anga a te Kūki 'Airani. Kua riro te Kōpapa 'Akaterere ei mata nō te Kavamani Kūki 'Airani i te 'aka'aere i te Ture Nui o te Mīnera Takere Moana 2019.

Ki roto i tēia tātā'anga:

- **'Aka'āravei'anga ko konei atu i te SBMA**
- **'Akako'u'anga o te Kaveinga e te Rāvenga 'Akakeu**
 - 'Akatu'anga'anga 1 Te au Taka'inga e te Kaveinga - Akama'ara'anga no te 'ātuitui'anga manako ki te kātoatoa
 - Te au 'akavā 'ākara matatio ki runga i te Anuanua Moana
- **'Akaterere'anga Kite Karape**
 - Tango'anga i te revera 1 o te 'akatere'anga i te no'oranga papa moana
 - Kua oti te tāmanako'anga 'ōu o te mīnera nātura
 - Māpu'anga i te papa moana takapini ia Ngaputoru
 - Kua piri atu te Kuki Airani ki roto i te Vāito'anga Moana o tēia nei Ao
- **Pirianga Angaanga & Taokotaianga**
 - Kua piri atu te SBMA ki te Tereora STEM careers Day
 - Te Rā o te Ao moana 2023
 - Te Rōta'i'anga 'Akarangatira 2023
 - Kua tae atu te Kuki Airani ki te 'Iri'irikāpua PECC ki New Caledonia
 - Kua piri atu te Kuki Airani ki te Terēni'anga e te 'Iri'irikāpua 'Akamātūtū ki Tonga
- **Te Tauturu 'Okota'i**
 - Ka anoano'ia koe ki roto i tō mātou pupu!
- **Au Nūti Takakē**
 - Te tauturu nei te Anuanua Moana i te teretere'anga ki ngā Pa Enea

Kia Orana mei konei atu i te SBMA

Kua rauka 'aka'ōu mai te pū'apinga mei roto mai i tēia koata.

Te rave uātu nei rāi te Mou Raitini Ranga Minera Moana i tāna kimikimi'anga matatio, e te Tu'anga Tāporoporo (NES) e te riro nei e nā te SBMA e 'ākara matatio nei i te au 'anga'anga kia tau ki raro ake i tā tātou au ture.

Kia 'akameitaki'ia te Tu'anga Tāporoporo no te ture Minera Papa Moana 2023. Kua riro tēia i te 'akamaka i te ara no te SBMA e te NES i te tuku i te au 'akakite'anga no te au Tūranga e te 'Akano'oanga no te 'uri'uri'anga manako ki te katoatoa.

Te 'anga'anga katoa nei mātou ki runga i te au kaveinga 'anga'anga, 'akaoti'anga i te tāmanako'anga 'ōu no te mīnera nātura e te tango'anga i te rēvera 1 no te 'akatere i te kōtinga no'oranga papa moana(HMZ) ei tu'anga tauturu na mātou ki te parāni 'akatu'a'anga'anga a te Marae Moana.

Ko te 'ātui'anga ki te au māpū Kuki Airani no runga i to rātou ora'anga no te tuātau ki mua tētai tu'anga pū'apinga ki roto i teia koata. Kua piri atu te SBMA ki te Careers Expo 2023 e te 'epetoma o te STEM, e 'akakoro'anga e rave'ia ana i te au mataiti ravarāi no te akapararauare i te 'āpi'i'anga e te tu'anga 'anga'anga ki roto i te tāieni, mātini uira, karape 'anga e te mātematika.

Te 'ōronga atu nei te minera moana i tēta'i au tika'anga 'anga'anga no te au māpū 'ōu e, e mea pū'apinga kia toto'a'ia te karere no tēia tika'anga e ka akapē'ea e rauka ai ia rātou te reira.

Kia Manuia!

'Akako'u'anga o te Kaveinga e te Rāvenga 'Akakeu

'Akatu'anga'anga 1 Te au Taka'inga e te Kaveinga - Akama'ara'anga no te 'ātuitui'anga manako ki te katoatoa

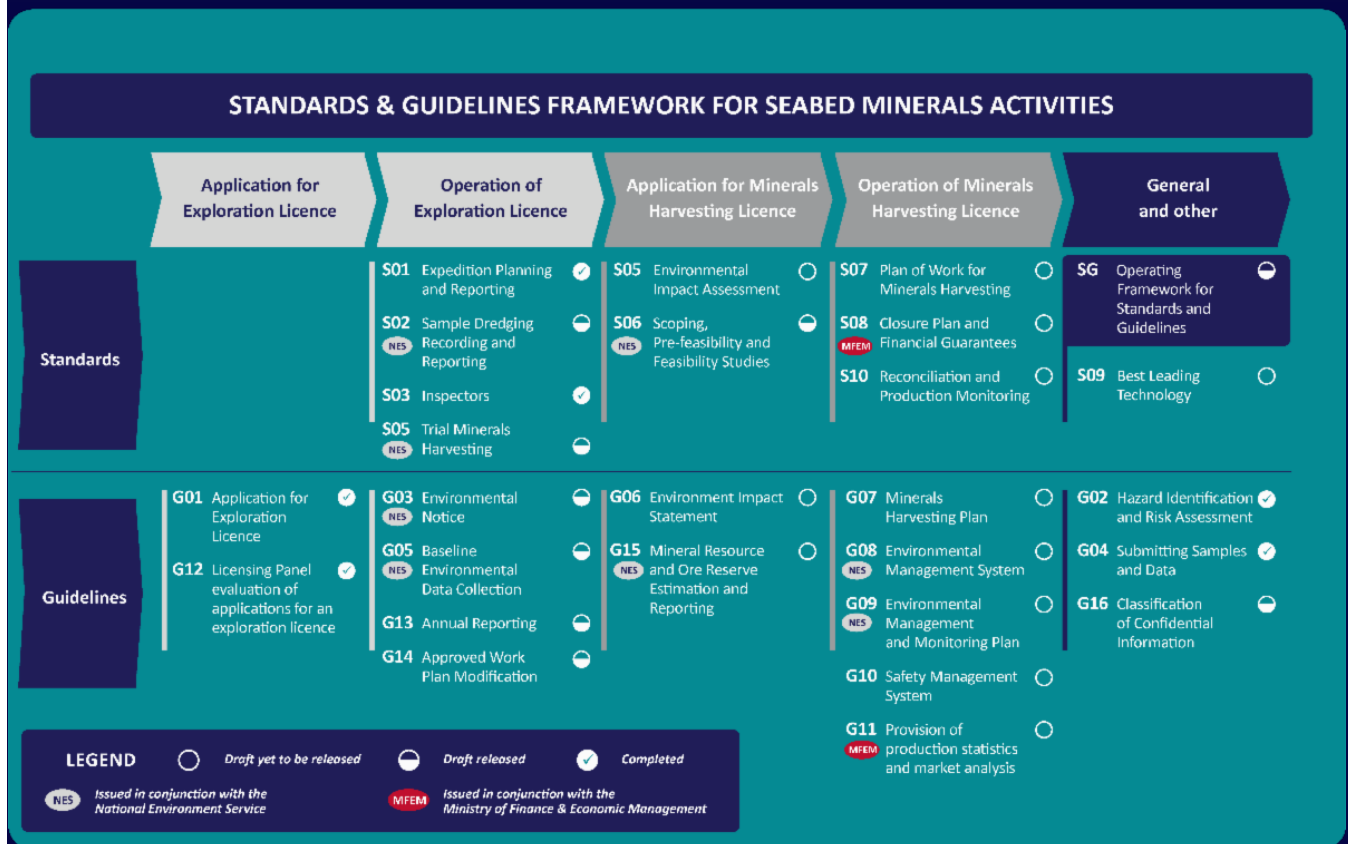
I te rā 15 no Tiunu mata'iti 2023 kua tuku mai te SBMA e te NES i 'Akatu'anga'anga 1 nō runga i te au Taka'inga e te Kaveinga (S&Gs) no te 'uri'uria'anga ki te katoatoa. Ka piri atu te tuātau 'akairiiri manako ki runga i te S&GS a te rā 14 no Tiurai.

Ka riro te au Taka'inga e te Kaveinga i te tauturu i te au tu'anga 'akakeu mei te SBMA e te NES i te 'ākara matatio i te au 'anga'anga a te Mou Raitini ma te 'akapāpū e kia āru'ia te kōreromotu e te 'akano'o'anga o tā rātou raitini, te 'akatika'anga aorangi e kia tau ki te ture Kuki Airani.

Kua akano'o'ia ki roto i te au Takainga te tūranga kia rave'ia e kua 'ātui'ia ki raro ake i te ture no te aronga mou raitini. Kua 'ōronga'ia te au Kaveinga no te tauturu i te au Mou Raitini kia rauka ia rātou i te āru i te akaue'anga tei 'akano'o'ia.

Kua 'akakoro'ia te 'Akatu'anga'anga 1 e te S&Gs no te au 'anga'anga kimi matatio e ka mono te reira i te au S&G e tā'anga'anga'ia nei. Ko te Akatu'anga'anga 2 e te S&Gs te 'anga'ia nei te reira, e ka 'akako'u mai te reira i te tu'anga kokoti'anga minera e te au kimi'anga kite te ka anoano'ia.

Tei roto i **konei** tēta'i au 'akakite'anga no runga i te S&G e ka 'akapē'ea me 'atui 'iākoe ki te 'uri'uri'anga manako.

Te au 'akavā 'ākara matatio ki runga i te Anuanua Moana

E taka'inga pū'apinga tei rauka i te SBMA e te NES no te 'ākara mataio'anga, te 'akapāpu'anga i te āru'anga ture, te kauraro ture e te 'akaneke'anga tei rave'ia ki runga i te pa'ī Anuanua Moana i a ia e rave ra i tōna tere kimi matatio i oti uāke nei. Ko te taime mua tēia i tuku ei te SBMA e te NES i tēta'i au 'akavā 'ākara matatio ki runga i te pa'ī e te tama 'akaterere koia a Dr John Parianos e pērā te mata o te NES a Hugh Henry e Junior Tapoki tei riro ei 'akavā 'ākara matatio raitini'ia no te SBMA.

Kua āru ana a Henry ia Parianos i te tere mua o te kimikimianga, ko Tapoki rā kua 'ōronga mai 'a ia i tōna karape i te rua o te tere. Kua 'akaari mai tēia piri'anga i te 'aka'ātinga'anga a te NES e te SBMA ki te utuutu'anga i te mekameka nātura o te papa moana ma te 'ōronga katoa i te 'āpi'i'anga tau e te au 'akamātūtū'anga. Tatau 'uātu rai ki [konei](#).

Akaterere'anga Kite Karape

Tango'anga i te rēvera 1 o te 'akaterere'anga i te no'oranga papa moana

Kua 'ōronga mai te revera 1 o te 'Akaterere'anga i te No'oranga Papa Moana i te tika'anga kia rauka te 'akaterere'anga tau ki te papa moana o te Kuki Airani. Ei tu'anga katoa ki roto i te Parani 'Akatu'anga'anga a te Marae Moana kua 'akakeu te reira i te tuku'anga tika tau kia rave'ia.

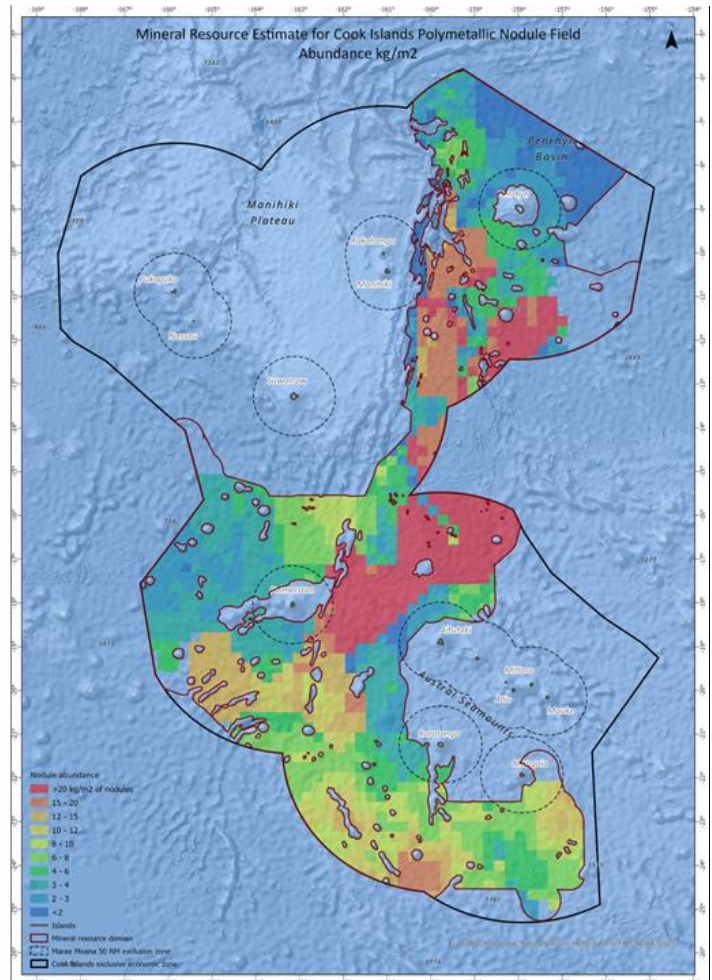
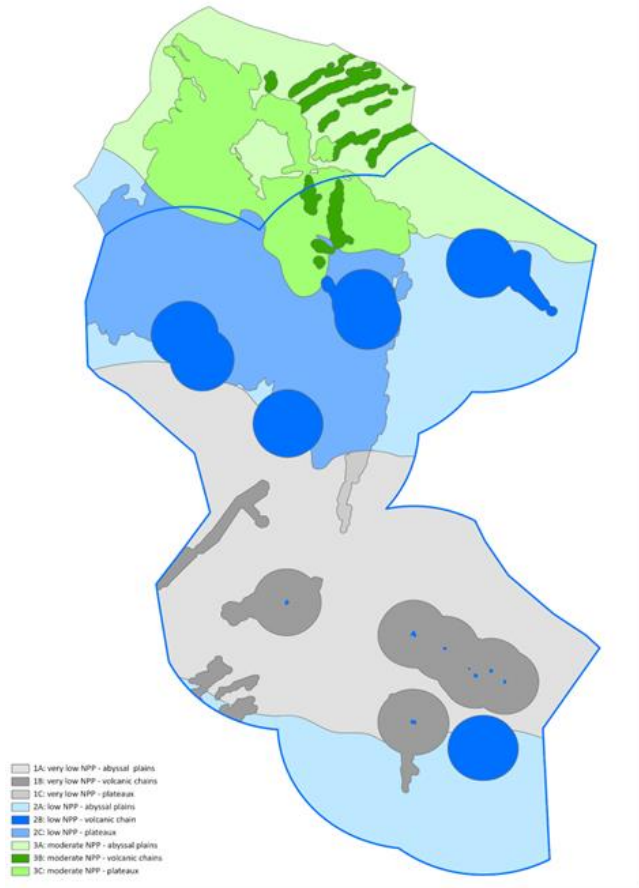
Kimi 'ō'onu atu no runga i te HMZs i [konei](#).

Kua oti te tāmanako'anga 'ōu o te mīnera nātura

'Ākara ki te tāmanako'anga 'ōu o te minera nātura(MRE) no te vairanga tuitui moana o te Kuki Airani. Kua tāmanako'ia mei tēta'i itu pirioni tane o te tuitui moana ki roto i to tātou tua moana.

'Ākara 'ō'onu atu no runga i te MRE ki [konei](#).

Level 1 Seabed Habitat Management Zones

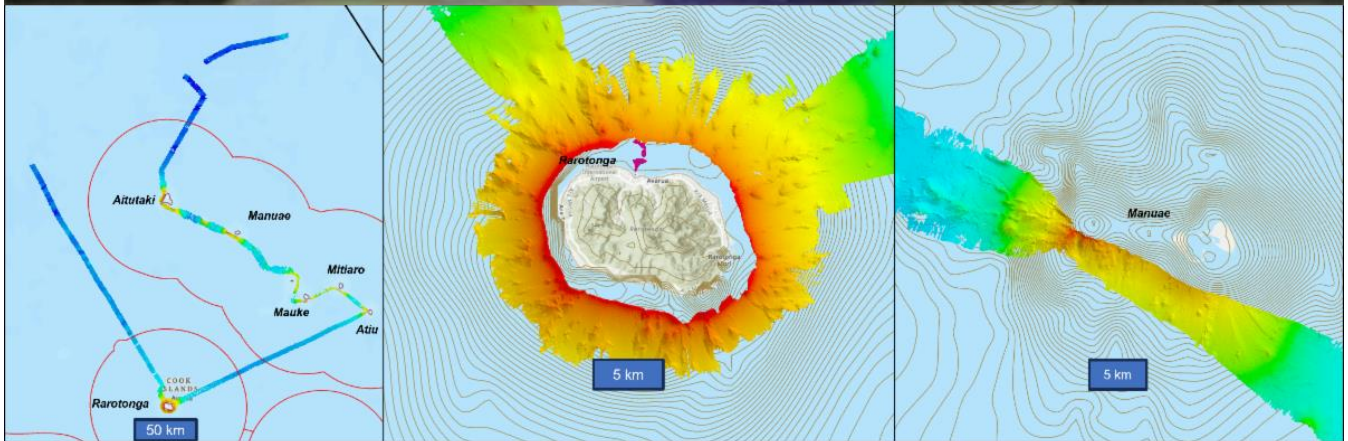
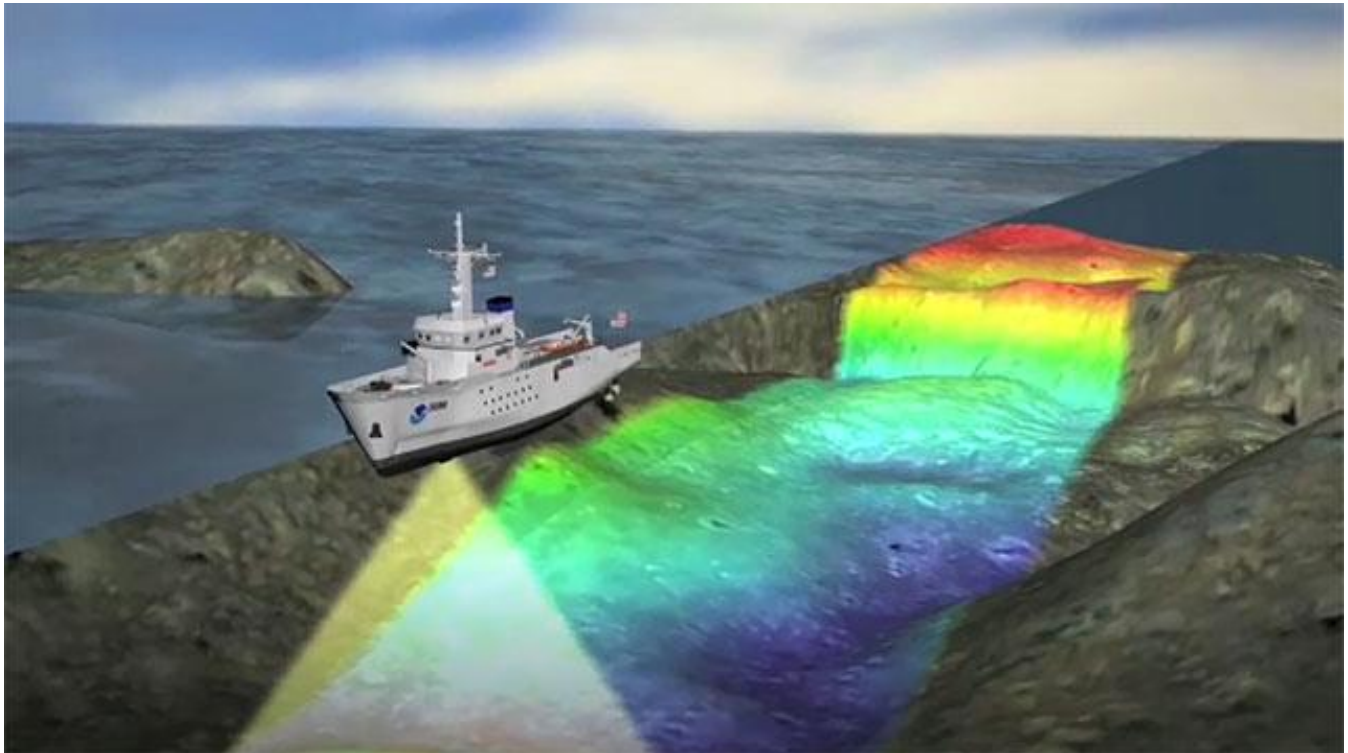

Māpu'anga i te papa moana takapini ia Ngaputorua

No te 'akamāro'iro'i e te 'akapararauare i te ranga'anga ki roto i te ao moana ki roto nei i te Kuki Airani kua rauka i te SBMA i te tango i tēta'i tika'anga ranga e ta'i nga'uru mā rua marama no runga i tetai au porokarāmu rikiriki no te ao moana mei roto mai i te National Research Council (NRC).

Kua āru i teia tika'anga 'akako'u tēta'i au taka'inga, koia ko te:

- Akakōtinga 'anga'anga ki runga 'ua i te ranga ao moana
- Auraka te porokarāmu e ma'ata atu i te 30 rā. Ko te patī'anga no te akaroa atu i te tuātau o te porokarāmu ka te reira ki te NRC
- Ka tuku'ia te vāito'anga tei rauka ki te katoatoa
- Kia vai rāi te tika'anga o te au mekameka moana te ka ko'i'ia no te 'ākara matatio'anga e pērā te kokoti'anga mua ki te Kuki Airani me oti te kimikimi'anga.
- Ka 'ōronga te SBMA i tētai rīpōti mata'iti ki te NRC i te 'openga o te 12 marama.

Ki roto i te mata'iti 2023 kua 'ōronga te SBMA e rua reta 'akatika no te i'ō'anga papa moana. Tei roto i teia te māpu'anga i te au ngā'i takapini ia Ngaputoru e pērā te au mataara tīkoti ki kō e mei kō mai te au ngā'i o te minera papa moana tei raitini'ia.

E 99.99 patene moana ki roto nei i te Kuki Airani 'ē e iti atu i te 25 patene o to tātou tu'anga moana i nene'i'ia na roto i te tā'anga'anga'anga i te matini i'ō moana. Ka 'ōronga mai teia mātini i tetai vāito'anga pāpū tikāi te ka tauturu ma'ata i te 'akaterere e te tā'anga'anga'anga o te mārenga moana.

Kua piri atu te Kuki Airani ki roto i te Vāito'anga Moana o tēia nei Ao

Kua aere atu ana a Rima Browne te Opita Maata o te Tuanga Kite Karape ki Jamaica nō te tu'anga mua o te Rīpōti'anga o tēia nei ao, e te Vāito'anga i te tūranga Ao Moana e te piri'anga o te tu'anga 'akapū'apinga (WOA).

Ko te WOA ka 'akatanotano a ia i te tūranga o te ao moana, te tu'anga 'akapū'apinga e te 'ātuitui'anga o te moana o te ao katoa i tēia rā e te au rā ki mua. Kua patī'ia mai a Browne e tēta'i au ta'unga kite pakari kia 'ātui ki te WOA.

Kua riro tana i rave ei tika'anga manea kia rauka te au tāmanako'anga e pērā te au mea e tupu nei ki te tu'anga Tonga o te Pacifika kia riro ei tu'anga 'akatanotano no te rōt'i'anga WOA te ka āru mai.

“Kua mataota tikāi au nō tei tae atu au ki teia 'akakoro'anga e te au manako tāku i 'ōronga ki te WOA te ka āru mai” i nā Browne ei. “Kua riro katoa te 'ātui'anga ki te au pū'āpi'i e te au ta'unga kite pakari nō ngā pore mai e 'ā 'ō tēia ao ei mea pū'apinga ma'ata.”

Pirianga 'Anga'anga & Tā'okota'i'anga

Kua piri atu te SBMA ki te Tereora

E ma'ata te tu'anga 'anga'anga ki roto i te STEM e anoano'ia nei, e kua riro tēia tu'anga i te 'akakite ki te au tamariki i te au ngā'i 'anga'anga ka rauka ia rātou ki roto nei i te Kuki Airani. Kua 'āriki rekareka

mai te 'āpi'i Tereora i te SBMA e pērā tetai ngā pupu STEM e 'ā no te 'akamāro'iro'i e te 'ātui ki te au tamariki.

Ki roto i to mātou pi'a 'akaariari (SBMA) kua 'akaari'ia te au tuitui moana nātura tei ko'i'ia mai mei roto i tō tātou tu'anga moana. Kua 'akaari katoa mātou i tetai au tūtū no te au 'ānimara moana tei riro ei umeremere'anga nā te au tamariki. Tei reira katoa te aronga 'anga'anga o te SBMA no te pa'upa'u uianga e te 'akakite i te au 'anga'anga ka rauka ki roto i te tu'anga SBMA.

Kua mataora tikāi mātou i te piri atu ki te rā o te STEM i te toto'a atu i te au tika'anga ka rauka ki roto i te SBMA i na Tanga Morris ei. " Kua 'irinaki mātou e ka riro teia 'akakoro'anga i te 'akamāro'iro'i i te uki ka tū mai kia rauka te angaanga ki roto i te STEM te ka riro i te 'akamātūtū i te tu'anga kimi pū'apinga ki roto nei i te Kuki Airani.

No tetai au tatau'anga mamao atu, tāpatu ki konei.

Te Rā o te Ao moana 2023

Ko tēia te tāpura maata o Te Rā o te Ao Moana 2023 "Te tau nei te au moana". Te 'akamāro'iroi mai nei tēia ki a tātou kia rave i tā tātou tu'anga no te tāporoporo i to tātou moana. Te 'akama'ara katoa mai nei ia tātou e, noātu te iti i tā'au tieni ka rave e mea pū'apinga ma'ata te reira.

Aere mai ka rave kāpipiti tātou i tā tātou tu'anga nō tō tātou moana!

Te Rōta'i'anga 'Akarangatira 2023

I te rā 21 o Tiunu, kua piri atu te SBMA ki roto i te Rōta'i'anga 'Akarangatira 2023 e kua 'ātui atu ki te au arataki o te au tuātau ki mua i te 'akaari atu i te au tu'anga 'anga'anga ki roto i te tu'anga minera papa moana. Kua riro te au peapa 'akaariari e te uiui'anga i te 'u'uti mai i te manako o te tamariki i te au 'anga'anga tē ka rauka ia rātou ki roto i teia tu'anga.

Ko tō mātou 'akakoro'anga tumu koia oki ko te 'āpi'i'anga i te uki 'ōu no te karape tei anoano'ia no runga i te Marae Moana. Te ngākauparau nei te SBMA no teia piri'anga ki te Rōta'i'anga 'Akarangatira, i te mea e kua pū'apinga'ia te 'ātui'anga ki te uki 'ōu e te tika'anga kia rauka i te tango i tetai papa mātūtū no te ora'anga pū'apinga nō te tuātau ki mua.

No tetai au tatau'anga mamao atu, tāpatu ki **konei**.

Kua tae atu te Kuki Airani ki te 'Iri'irikāpua PECC ki New Caledonia

Kua patī'ia mai te Kumitiona a Alex Herman e John Parianos te tama 'akaterē o te tu'anga Kite Karape ei va'a tuatua ki roto i te 'iri'irikāpua o te minera papa moana tei 'akaterē'ia e te Pacific Economic Cooperation Council ki Noumea.

E ma'ata te au manako tūkēkē tei 'akaari'ia mai e te turuturu o te Pacifika e te Enea mama'ata, e kua rauka ia tātou i te 'akakitekite i te ravenga matakite tā te Kuki Airani e rave nei nō te tango'anga i te tu'anga SBM, na roto i ngā 'akaariari'anga e toru no runga i te piri'anga ora'anga tangata, te aorangi e te mīnera nātura.

Kua riro katoa teia 'iri'irikāpua ei tika'anga no te Kuki Airani i te: 'uipā'anga e te 'aka'āite i ta tātou e nā roto nei ki te DIMENC i New Caledonia; 'akaari'anga i tā tātou parāni mono no te papa moana ki te au ta'unga mei roto mai i te Rōta'i'anga Pacifika, ma te tūroto katoa i te ngā'i te'ate'amamao'anga tuitui moana ki runga i te reira enua.

Kua piri atu te Kuki Airani ki te Tereni'anga e te 'Iri'irikāpua 'Akamātūtū ki Tonga

Kua piri atu a Alex Herman e te tama 'akaterere o te Tu'anga Tāporoporo a Halatoa Fua ki te rima e te 'iri'irikāpua 'openga a te Abyssal Initiative no te Blue Growth Project tei rave'ia mei te rā 20 ki te 23 o Tiunu mata'iti 2023 ki te enua ko Tonga. Ko te tāpura ma'ata o te 'iri'irikāpua no runga te reira i te "Tu'a'anga 'āiteite o te pū'apinga te ka rauka mai nō roto i te ngā'i ka rave'ia te 'anga'anga".

Kua 'ōronga te Parai Minita a Mark Brown i te karere 'akatu'era mate 'akakite e, " ko te au mekameka nātura o teia ngā'i kā vai te reira nō te kātoatoa. Nō reira e mea pū'apinga kia tango'ia e kia tā'anga'anga'ia tēta'i 'akaterere'anga mātūtū no te 'akapāpū e kia 'āiteite te tu'a'anga o te pū'apinga tūkētūkē tē ka rauka mai nō roto i te au 'anga'anga papa moana – ei pū'apinga no te uki o teia rā e tō āpōpō".

Kua 'akakite katoa te Parai Minita a Mark Brown e kia 'ākara meitaki te UNCLOS ki te tika'anga e te anoano o te au enua rikiriki e pērā te au tangata kare i rauka to ratou tika'anga arataki ia rātou rai me kare te tika'anga kavamani 'akaterere basileia – kia kore roa tētai enua me kāre 'iti tangata e 'akaruke'ia ki muri. No teia, e mea pū'apinga kia 'akapāpū te SIDS o te Pacifika e kia 'akarongo'ia tō tātou reo.

Ko tēta'i au tāpura tei 'ākarakara'ia ki roto i te 'iri'irikāpua koia ko te au mataara no te kōtinga o te tu'a'anga 'āiteite e tēta'i au rāvenga takakē no te tu'a'anga 'āiteite mei te Seabed Sustainability Fund

Kua riro katoa tēia 'iri'irikāpua ei tika'anga no te 'uri'uri mamao atu e te 'akakite i te anoano ma'ata o te 'akamatūtū i te turu a te SIDS o te Pacifika ki roto i te ngā'i ka rave'ia te 'anga'anga.

Tāpatu ki konei no runga i te **Abyssal Initiative Project**, Te **tuatua 'aka'ārāvei** e te **teata** tei nene'ī'ia, e te au **'uri'uri'anga manako** pērā au **teata** tei nene'ī'ia.

Te Tauturu Okotai

Tāpiri mai ki tō mātou pupu!

Te 'inangaro nei mātou i te tangata tau e te ngākau maroiroi i te tauturu e te turu i te tu'anga 'akapū'apinga mātūtū tā te SBM o te Kuki Airani e 'akatupu nei.

E tika'anga mānea tā mātou e 'ōronga nei ki teia au ngā'i 'anga'anga i raro nei:

- 'Akaterere tu'anga Piri'anga 'anga'anga
- Aronga Terēni
- Tūpae 'Anga'anga

'Ātui mai ki tā mātou au **Ngā'i 'Anga'anga** vā no tetai au 'akamārama'anga takakē e pērā te tātā'anga 'akataka 'anga'anga.

Au Nūti Takakē

Te tauturu nei te Anuanua Moana i te terete'anga ki ngā Pa Enea

Ko Anuanua Moana e pa'ī kimikimi matatio aia i raro ake i te tiaki'anga a te Kia Marine Minerals. Noātu rā e kua 'akakoro'ia a ia no te rave atu i te kimi'anga tāieni, ka rauka katoa i te tiāta i a ia no te tari kākō e te pātete ki roto nei i te Kuki Airani. I teia nei te tā'anga'anga'ia nei teia pa'ī no te tari kāko tei anoano viviki'ia ki te pā enua.

Ka rauka i te pa'ī i te tari i te au kākō tuketuke e tae 'uātu ki te au kai toka, vairakau, 'apinga 'akatū 'are, e te au 'apinga 'āpi'i. Kua parāni'ia te pa'ī e tona au ngā'i vairanga kākō kia mako e kia vai meitaki 'ua te tūranga o te kākō.

No tetai au 'akamārama'anga no runga i teia tauturu 'āravei mai ia Hans Smit (President & Chief Executive Officer of Moana Minerals) ki runga i te nūmero +682 87 955 me kāre karere uira: hsmit@omlus.com

Me e uianga taau no runga i teia Kura, tuku mai te reira kia Dede Mingi:

dede.mingi@cookislands.gov.ck

SEABED MINERALS AUTHORITY - Runanga Takere Moana | 29193 | sbma.gov.ck

Seabed Minerals Authority Cook Islands | Ara Tapu, Avarua District, Rarotonga, 0000 Cook Islands

[Unsubscribe {recipient's email}](#)

[Update Profile](#) | [Constant Contact Data Notice](#)

Sent by sbma@cookislands.gov.ck